

Geïnformeerde toestemming: Kort actieoverzicht

- Dit is een korte samenvatting van de verschillende acties die worden beschreven in de [Richtlijnen voor geïnformeerde toestemming bij wetenschappelijk onderzoek](#) van de FETC-GW.
- Raadpleeg dat document in ieder geval voordat je een aanvraag indient.
 - Kom je er niet uit? Neem dan contact op met FETC-GW@uu.nl.
 - Voor privacy-gerelateerde vragen mail je naar privacy.gw@uu.nl.

1. De grondslag “toestemming”

- a. Bepaal of toestemming de meest geschikte grondslag is voor het uitvoeren van je onderzoek. Als het bijvoorbeeld ondoenlijk is om alle participanten om toestemming te vragen, of als je door het vragen om toestemming je onderzoek verstoort, kun je (soms) kiezen voor de grondslag “algemeen belang”. Dit moet vooraf besproken worden met de privacy officer. Je mag dan géén bijzondere persoonsgegevens verwerken (bijv. ras, gezondheid, geloof, seksualiteit etc.).
- b. Ga na of de deelnemers rechtsgeldig toestemming kunnen verlenen. In geval van een machtsverhouding (werkgever/werknemer, docent/student) kunnen ze dat niet, want de toestemming is dan niet “vrij” gegeven. Je kunt je onderzoek dan dus niet baseren op de grondslag “toestemming”.

2. De informatiebrief

- a. Schrijf voor elke categorie participanten een zo beknopt mogelijke tekst die voor hen begrijpelijk is. Dus korte zinnen en geen jargon. Gebruik de voorbeelddocumenten van de FETC-GW als leidraad.
- b. Laat de volgende onderwerpen in de informatiebrieven aan bod komen:
 - i. Een beschrijving van het onderzoeksproject;
 - ii. Een beschrijving van het onderzoeksteam en de naam en contactgegevens van de verantwoordelijke (gepromoveerd onderzoeker);
 - iii. De belasting en de risico's van het onderzoek voor de participanten;
 - iv. Het feit dat het onderzoek plaatsvindt op basis van toestemming (zie punt c hieronder);
 - v. Welke persoonsgegevens¹ je van de participanten verzamelt en verwerkt;
 - vi. Hoelang je die persoonsgegevens bewaart en in welke vorm.
 - vii. Gebruik het woord “anoniem” alleen als je echt kunt garanderen dat de gegevens anoniem worden verwerkt. Dit kan zelden;
 - viii. Met wie je de persoonsgegevens gaat delen, zeker als het externe partijen betreft;
 - ix. Een vaste tekst (zie voorbeeldbrieven) waarin je de participanten wijst op hun rechten, op het feit dat ze hun toestemming kunnen intrekken (en de gevolgen daarvan), dat ze contact kunnen opnemen met jou, met de FETC-GW en met de Functionaris Gegevensbescherming en dat ze een klacht kunnen indienen bij de Autoriteit Persoonsgegevens.
- c. Benadruk in alle communicatie met participanten dat deelname geheel vrijwillig is, dat ze op geen enkele manier verplicht zijn om mee te doen, dat weigering geen negatieve gevolgen voor hen zal hebben en dat ze hun toestemming te allen tijde weer kunnen intrekken, zonder opgaaf van redenen.

3. De toestemmingsverklaring

Let op: Voor mondelinge, elektronische en papieren toestemmingsverklaringen gelden verschillende eisen.

- a. Stel een toestemmingsverklaring op waarin de participanten in eerste instantie alleen akkoord gaan met de aspecten van het onderzoek waarvoor die toestemming strikt noodzakelijk is. Voor alle aanvullende aspecten van het onderzoek moeten ze afzonderlijk toestemming geven (of weigeren), bijv. via aankruisvakjes. Zie de voorbeelden van toestemmingsverklaringen.
- b. Verzamel de toestemmingsverklaringen zodat je kunt aantonen dat alle deelnemers rechtsgeldig toestemming hebben verleend.
- c. Sla de toestemmingsverklaringen op een andere plek op dan je onderzoeksdata en bewaar ze zo lang er niet-geanonimiseerde persoonsgegevens van de desbetreffende deelnemers worden bewaard.

¹ Dit zijn óók je onderzoeksgegevens; zie de *Richtlijnen*, *Enkele basisbegrippen* en de *Korte instructie Ethiek en AVG*.